

Behandelingsvoorstel voor de commissie Water en Milieu

Onderwerp: Voortgangsverslag biologische landbouw

Cie-datum : 16 september 2002

Cie-nummer: 2002WEM59

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: n.v.t.	inspraak:nee
eerdere behandeling in cie: nee	op:
in PS: nee	op:

Behandelend ambtenaar: Madeleine Gerretsen

toestel: 3759

b.g.g.: 3645

Samenvatting (inclusief communicatie):

Via dit verslag wordt uw commissie op de hoogte gebracht van de voortgang van de biologische landbouw.

Wordt geagendeerd:

ter kennisneming, het stuk wordt niet besproken.

Voortgangverslag

Plan van aanpak biologische landbouw

**Gedeputeerde staten van Utrecht
6 augustus 2002**

1. Inleiding

Het plan van aanpak biologische landbouw is gezamenlijk door betrokken partijen (GLTO, min. van LNV directie noordwest, NMU, platform Biologica en provincie Utrecht) opgesteld en afzonderlijk door elke partij bestuurlijk geaccordeerd. Het is eind 1999 vastgesteld door GS.

In oktober 2001 is er voor de eerste keer verslag gedaan van de activiteiten in het kader van het plan van aanpak en dit is het tweede voortgangsverslag.

Op 31 januari jl. is er een themaochtend biologische landbouw gehouden voor de bij de biologische landbouw betrokken partijen (zoals agrarische natuurverenigingen, biologische agrariërs, vertegenwoordigers gebiedsgerichte projecten etc.). Er is daar gesproken over de noodzakelijke impulsen voor de biologische landbouw voor de resterende planperiode en over een goede manier van samenwerken voor de biologische landbouw.

Tijdens de themaochtend is afgesproken om geen platform biologische landbouw op te richten (het draagvlak daarvoor ontbrak) maar om een ambtelijke adviesraad te formeren bestaande uit de opstellers van het plan van aanpak.

De resultaten van de themaochtend zijn gebruikt om een operationeel plan op te stellen voor de resterende planperiode van het plan van aanpak biologische landbouw. Dit operationeel plan bestaat uit 5 voorstellen die resp. betrekking hebben op: samenwerking, prioriteiten bij uitvoeringsprojecten, prioriteiten bij beleidsmatige activiteiten, monitoring en evaluatie en verdeling van de financiële middelen over de operationele doelen.

De provincie coördineert de werkzaamheden voor de biologische landbouw. De stimuleringsprojecten zijn uitbesteed aan de stichting LaMi.

In dit voortgangsverslag wordt stilgestaan bij de afspraken die door de adviesraad zijn gemaakt over de 5 voorstellen (= het operationeel plan).

2. Samenwerking

De provincie heeft aan de stichting LaMi de opdracht gegeven om de stimuleringsprojecten van het plan van aanpak biologische landbouw te coördineren en initiëren. Hiervoor is er een uitvoeringsprogramma opgesteld. De sector Gebieden draagt de financiële verantwoordelijkheid voor de besteding van middelen door LaMi aan het coördineren en initiëren van projecten biologische landbouw. Deze situatie blijft bestaan en verder zijn voor de samenwerking de volgende afspraken gemaakt.

Er is afgesproken dat de ambtelijke adviesraad ca. 3 keer per jaar bijeen komt om informatie uit te wisselen met de stichting LaMi.

De samenstelling van de adviesraad is:

- GLTO
- het ministerie van LNV directie noordwest
- Natuur en Milieufederatie Utrecht (voorheen St. Milieu Federatie)
- provincie Utrecht

De stichting LaMi maakt geen deel uit van de adviesraad maar is als adviserende partij aanwezig tijdens de bijeenkomsten van de adviesraad.

De taken en verantwoordelijkheden van de adviesraad zijn:

- advisering over het halen van de doelstelling van het plan van aanpak biologische landbouw
- advisering bij monitoring van de ambities
- beleidsmatige knelpunten signaleren die de ontwikkeling van de biologische landbouw bemoeilijken en oplossingen hiervoor bedenken

- (landelijke) ontwikkelingen en kansen signaleren en aan de hand daarvan het plan van aanpak biologische landbouw herijken
- in de vorm van advies richting geven aan het uitvoeringsprogramma LaMi en de beleidsmatige activiteiten van de provincie

De taken en verantwoordelijkheden van de provinciale coördinator zijn:

- verantwoordelijk voor het halen van de doelstelling van het plan van aanpak biologische landbouw
- directe aansturing van LaMi in het leggen van accenten voor de uitvoering van het plan van aanpak biologische landbouw
- beleidsmatige activiteiten (laten) uitvoeren om de biologische landbouw te positioneren en om de biologische landbouw op de agenda te krijgen en te houden. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bestaande initiatieven binnen de provincie
- initiatief nemen voor bijeen roepen adviesraad en agendavorming
- zorgdragen voor een goede communicatie met de bij de biologische landbouw betrokken partijen (o.a. bijeenkomsten organiseren, betrokkenen op de hoogte houden van de stand van zaken)
- zorgdragen voor een goede communicatie met de overige provincies
- signaleren van kansen op het gebied van financiële instrumenten
- ondersteunen en onder de aandacht brengen van de biologische landbouw in gebiedscommissies, reconstructiecommissies, platform diffuse bronnen etc.
- twee keer per jaar een voortgangsverslag biologische landbouw opstellen

De provincie is verantwoordelijk voor het halen van de doelstelling van het plan van aanpak. Daar werken de andere partijen, met ieder hun eigen taken en verantwoordelijkheden, aan mee.

Inmiddels is de adviesraad voor de eerste keer bijeen gekomen en zijn er afspraken gemaakt over het leggen van accenten bij projecten.

3. Accenten bij uitvoeringsprojecten

De uitvoeringsprojecten zijn gekoppeld aan de operationele doelen uit het plan van aanpak biologische landbouw. De operationele doelen staan hier nog eens genoemd:

1. versterken van kennis van producenten
2. ondersteunen bij omschakeling
3. ondersteunen na omschakeling
4. kennis vergroten van consumenten
5. versterken relatie stad/platteland
6. versterken organisatienetwerk
7. versterken biologische landbouw in kwetsbare gebieden
8. versterken biologische landbouw in grootschalige projecten

Tot nu toe dragen de meeste projecten die door LaMi worden gecoördineerd en geïnitieerd bij aan de operationele doelen 1, 2 en 3. Met deze projecten heeft LaMi inmiddels veel gangbare ondernemers weten te bereiken. Degenen die omschakelingsplannen hadden zijn ondersteund door middel van studieclubs en praktijkverkenningen etc.

De volgende projecten zijn inmiddels afgerond of momenteel in uitvoering:

- startfase biologische boerenmarkt in Amersfoort
- vergroting kennis door biologische catering
- praktijkverkenning biologische fruitteelt
- gebiedsonderzoek biologische landbouw Leusden
- voorstudie afzet- en educatiebehoefte 2001
- kennismakingscursus biologische melkveehouderij De Venen
- studieclub biologische teelt van voedergewassen
- praktijktuin biologische fruitteelt
- cursus professionele huisverkoop

- koop groen, natuurlijk doen
- vervolg Leusden, studieclub melkvee
- composteringsopzet in Leusden
- Studieclub biologische melkveehouderij

Tijdens de eerste bijeenkomst van de adviesraad is afgesproken dat de accenten de komende periode meer moeten liggen op de operationele doelen 4, 5, 7 en 8. Deze keuze komt niet alleen voort uit de resultaten die door LaMi zijn geboekt gedurende de afgelopen periode maar is ook gebaseerd op:

- de accenten die door andere (landelijk opererende) partijen worden gelegd (dit biedt kansen);
- de aandachtspunten die tijdens de themaochtend door de deelnemers zijn genoemd;
- kansen (bijv. Leren voor Duurzaamheid).

4. Financiële middelen

Overzicht financiële middelen voor de planperiode (2000 t/m 2003) van het plan van aanpak biologische landbouw:

provinciale middelen (POR)	€ 363.020
€ 90.755 per jaar voor afzonderlijke projecten	
POP middelen	€ 54.450
SGM	€ 34.030
Totaal	€ 451.500

Van dit bedrag is inmiddels € 254.845 uitgegeven en/of vastgelegd voor projecten. Dit betekent dat er voor de resterende planperiode € 196.655 beschikbaar is.

(Deze bedragen zijn gebaseerd op de projectenlijst van LaMi die is bijgewerkt t/m het eerste kwartaal van 2002.)

De adviesraad kwam tijdens haar eerste bijeenkomst tot het volgende voorstel voor verdeling van middelen over de operationele doelen:

15%	voor de operationele doelen 1 t/m 3
30%	voor operationeel doel 4
25%	voor operationeel doel 5
30%	voor de operationele doelen 7 en 8

Dit voorstel zal worden vastgelegd in een brief aan de stichting LaMi.

5. Accenten bij beleidsmatige activiteiten

De beleidsmatige activiteiten worden door de provinciale coördinator uitgevoerd.

Tijdens de eerste bijeenkomst van de adviesraad is afgesproken dat de accenten bij beleidsmatige activiteiten de komende periode zullen liggen op de operationele doelen 6, 7 en 8.

Het versterken van het organisatienetwerk zal zoveel mogelijk door directe/rechtstreekse acties gebeuren. Zo zal er bijvoorbeeld een thema bijeenkomst door de provincie georganiseerd worden met het doel de gemeenten meer bij de biologische landbouw te betrekken. Om de combinatie te leggen tussen de biologische landbouw en natuur- en milieueducatie wordt deze bijeenkomst georganiseerd samen met de verantwoordelijke personen voor 'Leren voor Duurzaamheid'

Op initiatief van de, in de reconstructieprovincies, verantwoordelijke medewerkers voor de biologische landbouw is er door CLM (Centrum voor Landbouw en Milieu) onderzoek gedaan naar de positie van de biologische landbouw in de reconstructiegebieden.

Uit dit onderzoek is gebleken dat deze sector niet hoog scoort op de agenda van de reconstructiecommissies. De positie van de biologische landbouw in de kwetsbare gebieden en de grootschalige projecten kan versterkt worden door de belangen van de sector nadrukkelijk mee te nemen in de beleids- en planvorming. Initiatieven hiertoe zullen worden ontwikkeld.

6. Monitoring doelstelling

De doelstelling van het plan van aanpak is:

'het stimuleren van de biologische landbouw in de provincie Utrecht, waarbij gestreefd wordt naar een procentuele toename van de biologische landbouw, uitgedrukt in aantal bedrijven en het areaal, die hoger is dan de landelijk gemiddelde groei'

Het platform Biologica komt regelmatig met de 'EKO Monitor' waarin ze de biologische landbouw landelijk in cijfers uitdrukt. De provincie heeft de adviesraad voorgesteld om op ongeveer dezelfde wijze de cijfers voor de provincie te presenteren. Als de systematiek helder is, worden de cijfers ook voor de afgelopen periode bepaald en in het volgende voortgangsverslag zal hier inzicht in gegeven worden.

Er is een groot aantal factoren van invloed op de ontwikkeling van de biologische landbouw. Met het presenteren van cijfers wordt de stand van zaken van de doelstelling duidelijk. Het is echter heel moeilijk om te bepalen in welke mate de verschillende uitvoeringsprojecten en beleidsmatige activiteiten hebben bijgedragen aan de (cijfermatige) ontwikkeling.

Om de verbanden tussen activiteiten en resultaten scherper in beeld te krijgen moet er gewerkt worden met 'tussendoelen'. Er zijn daarom indicatoren bedacht voor de verschillende operationele doelen.

Hier volgt een voorbeeld om deze aanpak toe te lichten:

Gedurende de resterende planperiode wordt er een extra accent bij uitvoeringsprojecten gelegd op het operationeel doel 'kennis vergroten consument'. Één van de indicatoren die hierbij hoort is 'er zijn ca. 5 stimuleringsacties gericht op de consument gehouden'.

Voor al de operationele doelen worden soortgelijk indicatoren bijgehouden.

De adviesraad zal tijdens de bijeenkomsten stilstaan bij deze indicatoren en proberen hieraan conclusies te verbinden.

7. Gegevens Centraal Bureau voor de Statistiek

Op 10 juni is er een persbericht van het CBS verschenen waarin de resultaten voor de biologische landbouw staan vermeld. Volgens dit persbericht is het areaal biologische landbouw tussen 2000 en 2001 met 15 % uitgebreid tot ruim 31.000 ha. Dit komt overeen met ca. 1,6 % van het totaal landbouwareaal. Met name de melkveehouderij heeft in deze uitbreiding een belangrijk aandeel gehad, gevolgd door de akkerbouw.

In de provincie Utrecht is volgens de gegevens van het CBS het aandeel van de biologische landbouw gegroeid van 1,48 % in 2000 tot 1,94 % in 2001. Utrecht neemt nu, na Flevoland en Noord-Holland, de derde positie in als het gaat om het aandeel van de biologische landbouw ten opzichte van het totaal areaal landbouwgebied.

Het aantal gecertificeerde biologische bedrijven is landelijk gezien gegroeid van 906 bedrijven in 2000 naar 1024 bedrijven in 2001. De landelijk gemiddelde groei is daarmee 13%.

In Utrecht is het aantal gecertificeerde biologische bedrijven gegroeid van 40 bedrijven in 2000 naar 53 bedrijven in 2001. De groei in Utrecht is daarmee 33%. In de provincie Utrecht is het aantal bedrijven, procentueel, het meest gegroeid van alle provincies.

In de provincie Utrecht zijn er op dit moment 53 bedrijven gecertificeerd en 9 bedrijven in omschakeling, zie voor de ligging en aard van de bedrijven het bijgevoegde kaartje.

Reden voor tevredenheid maar nog niet om "achterover te gaan leunen".

8. Vooruitblik

Over ca. een half jaar presenteren wij opnieuw een voortgangsverslag met daarin de stand van zaken van het plan van aanpak biologische landbouw.

In dat voortgangsverslag zal specifiekere worden ingegaan op de projecten en projectresultaten en de stand van zaken van de doelstelling uit het plan van aanpak biologische landbouw.